

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 274. Matrimonium ratum quod dicatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

Anchar. *ibid.* n. 2. Card. n. 30. Oliv. *for. eccles.* p. 3. q. 37. n. 3. quos citat & sequitur Wiestn. *h. t. n.* 3. de cetero nomine causarum matrimonialium veniunt controversiæ & quæstiones de matrimonii & Sponsalium natura, qualitatibus, contractu, indeque ortis juribus & obligationibus, deque eorum valore, impedimentis horumque dispensationibus, deque matrimonii dissolutione, redintegratione, divortii, non tamen veniunt quæstiones de dote, donatione propter nuptias, successione hæreditaria, alimentis & similibus, tales enim quæstiones, utpote de re temporali & politica, pertinere ad forum & Judices sæculares de communi docere Bellarm. l. 2. de *matrim.* c. 32. Tanner. *Tom. 4. d. 8. n.* 166. testatur Wiestn. n. 5. & tenet Pith. *h. t. n.* 17. nisi tamen, ut addit Wiestn. n. 6. tales quæstiones in quæstionem matrimonialem propriè talem (quales sunt jam enumeratæ) in judicium principaliter deductam incidant; tunc enim, sicut de illis principaliter motis, sic etiam his incidenter cognoscere & pronuntiare pertinebit ad Judicem ecclesiasticum; sic quoque Judex sæcularis competens est in quæstionibus facti respicientis matrimonium, ut si agatur de punitione adulterii, incestus aliorumque criminum, quæ sunt contra sanctitatem matrimonii; tum quia hujusmodi delicta sunt mixti fori, quæ proinde Judex, qui præverit, sive sit ecclesiasticus, sive sæcularis, punire potest; tum quia sunt quæstiones facti, non juris, nec ad ea puniendæ necesse est cognoscere de valore matrimonii aut sensu canonum, ita Pith. *cit.* n. 17. citans Sanch. de *mat.* l. 3. d. 54. n. 3. & 6. Item Judex sæcularis competens est, dum quæritur, an matrimonium sit contractum, an contractum in facie Ecclesiæ, an clam, ut ita constet, an filius sit legitimus, nisi incidat in quæstionem juris. V. G. quid sit matrimonium clandestinum, Pith. n. 18. cum Tanner. l. c. q. 8. du. 9. n. 164.

2. Resp. secundò in specie: de jure communi in causis propriè matrimonialibus Judex competens est solus Episcopus, juxta c. *accidentibus*, de *excess.*

prelat. & expressam decisionem Trident. *sess.* 24. de *reform. mat. c.* 20. ubi: *ubi cause matrimoniales non Decani, Archidiaconi aut aliorum inferiorum judicio, sed Episcopi tantum examini & jurisdictioni relinquimus &c.* Nihilominus in iis quoque (jure ordinario, adeoque citra commissionem & delegationem, aut etiam privilegium) Judex competens est Prælati alius Episcopo non subiectus, jurisdictionem quasi episcopalem in certo territorio & in ejus populum exercens. Rota apud Mantua. *decis.* 102. n. 7. Riccius in *decision. Curia Neapol.* *decis.* 184. Barbos. de *offic. & potest. Episc.* alleg. 84. n. 3. Wiestn. *h. t. n.* 7. Reiffenst. n. 21. Unde, dum Trident. aliis Episcopo inferioribus negat hanc jurisdictionem, intelligit illos inferiores, qui certæ diocesis Episcopo saltem in causis aliquibus subiecti sunt. Item Judex competens est capitulum sede vacante, utpote in quod transit ordinaria jurisdictionis Episcopi, juxta c. *his que*, & c. *cum olim*, de *majorit. & obed.* Item non tantum Vicarius Episcopi generalis in spiritualibus, & quidem sine mandato speciali, juxta c. *fin. de cognat. Spirit.* & c. 1. de *frigid. & malef.* sed & Vicarius capituli sede vacante, ut Barb. l. c. n. 3. Covar. de *Sponsal.* p. 2. c. 8. §. 12. n. 1. Quarant. in *sum. Bullar.* v. *sede vac.* de quo vide me in *Vicar. Episc.* q. 582. De cetero ex commissione & privilegio, quin & ex consuetudine præscripta legitime (non sufficere tamen quadragenariam, sed requiri immemorabilem, juxta quod declaratum à S. Cong. Card. Interp. Trid. testantur Fagn. & Barb. assertit Wiestn. *h. t. n.* 10.) causarum matrimonialium cognitio & definitio officiali minus principali competere potest, & competit, præsertim in diocesis amplioribus, uti & Archidiaconis, Decanis & Vicariis foraneis, quos commissarios vocant, aliisque Præstis ecclesiasticis, ut patet ex communi praxi Ecclesiæ, & juxta hanc docent gl. *fin. in c. accidentibus. de excess. prelat.* Butr. *ibid.* n. 2. Abb. n. 3. Fagn. n. 3. apud Wiestn. n. 9.

TITULUS XIX.

De divortii.

Quest. 273. Divortium quid & quotu-plex.

1. **R**esp. ad primum: Divortium est viri ab uxore, & hujus à viro separatio legitima, nimirum non facta sine lege vel ratione vel etiam autoritate Judicis Sylv. v. *divortium*.

2. Resp. ad secundum: Est tam apud Theologos quam apud Jurisconsultos duplex; nimirum prout importat dissolutionem matrimonii tantum quò ad thorum & habitationem, & prout importat dissolutionem quò ad ipsum vinculum. Porro separa-

tio, quæ non est perpetua, sive ex causa per se duratura semper, minus propriè divortium appellatur, qualis est illa, quæ in jure frivolum dicitur, quòd juxta Ulpianum in l. *cum*. §. *divortium*. ff. de *donat. inter vir.* & uxor. est levis seu frivola offensa inter conjuges, quam ob levis quandoque momenti causam, erinde nascentem iram subitam sequitur temporalis quædam secessio seu separatio, dum postliminio quiescente ira & animo sedato, cessat. Verum de hac separatione hic nihil, de cæteris duabus speciebus divortii in præsentè, capitibus duobus sequentibus.

CAPUT I.

De divortio conjugum quò ad vinculum ipsum matrimonii.

Quest. 274. Matrimonium ratum quòd dicatur.

1. **R**esp. ad primum: Matrimonium ratum dicitur, quòd post Baptismum susce-

prum mutuo contrahentium consensu perficitur, nulla carnali copulâ subsecutâ, unde et si infidelium seu non baptizatorum matrimonium sit legitimum, non est tamen ratum, e, quanto b. i. Porro matrimonium

monium manet ratum, & non efficitur consummatum, quamdiu vir non feminaverit intra vas feminicum, etsi illud penetraverit; quamdiu enim non præcessit copula apta ad generandum, non fiunt una caro. Et definit esse tale, si intra illud feminavit, etsi non penetravit; quia talis copula sufficit ad generandum. Sanch. *L. 2. de matr. d. 21. n. 2.* Gutt. *de matr. c. 54. n. 21.* Castrop. *de sponsal. d. 3. p. 2. §. 1. n. 1.* Adhæc qui tenent semen femininum necessarium esse ad generandum, consequenter requirunt ad consummationem, fertilisationem femininam, qui negant illud esse necessarium, ut Sanch. Gutt. Castrop. *ll. cit.* negant & alterum. De cætero per copulam vi vel metu extortam extra vel post bimestre datum ad deliberandum de ingressu religionis consummari matrimonium, conveniunt ferè omnes, ut Sanch. *d. 22. n. 1.* Gutt. *l. c. n. 16.* Per copulem talem extortam intra dictum bimestre consummari quoque matrimonium, etsi negent aliqui, sentiunt tamen cum communi Sanch. Gutt. *ll. cit.* Castrop. *n. 2.* ed quod sit accessio ad suam, & per eam efficiantur una caro, & si ex parte unius liberè habentis copulam consummatum censetur matrimonium, necesse est etiam ex parte alterius coacti illud consummari; quia est unicum vinculum. Nihilominus non impeditur per hoc partem coactam ingredi religionem, ed quod æquum non sit, ut ea licentia à jure concessa per injuriam sibi ab altero illatam privetur. Nequaquam tamen eum, qui copulam extorsit, posse ingredi religionem, parte, quæ vim passæ, renuente, tenent Sanch. *l. c. n. 5. 6. & 8.* Castrop. *n. 3.*

Quæst. 275. An & qualiter matrimonium sit indissolubile.

1. Resp. primò: Matrimonium etiam non consummatum, tam fidelium quam infidelium, quod ad vinculum de se est indissolubile. Castrop. *l. c. 5. & 6. infine.* cum communi, prout hanc indissolubilitatem statim ab initio creationis asseruit Adamus *Genes. 2.* dicente Trid. *Sess. 24. de matriu. Matrimonii perpetuum indissolubilem nexum primus humani generis parens divinis spiritibus instituit pronuncians, cum dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea; quamobrem propter hanc relinquet homo patrem & matrem, & adhærebit uxori suæ. Item Christus apud Matth. Quod Deus conjunxit, homo non separet. Et Apost. ad Rom. 7. Mulier vivente viro alligata est legi.*

2. Resp. secundo: Hæc indissolubilitas intrinseca omni matrimonio non est purè à jure divino positivo; ab initio enim, dum institutum ab auctore naturæ matrimonium indissolubile, non exstabat præceptum ullum divinum positivum aliud, quàm de abstinentia ab arbore vetitæ: Pith. *l. c. n. 138.* sed est ex jure divino naturali. Matrimonium siquidem ex natura sua ordinatur, tum ad conjugum amorem mutuam fovendum, tum ad generandam non solum, sed & ad bene educandam prolem, quod commodè fieri nequit, si matrimonium esset solubile; foret enim proles incerta & malè educaretur. Hinc Deus omnium Dominus Auctorque naturæ quæ talis ad hos fines in conjugio intentos à principio aliter non instituit illud, concessitque mutuum corporum traditionem & usum quam indissolubilitate, prout dicitur *c. unic. de voto in 6. ubi: Matrimonii vinculum ab ipso Ecclesia capite rerum omnium conditore illud in paradiso, & in statu innocentia instituit indissolubilitatem accepit &c.* Ac ita sentit Pith. *l. c.* Castrop. *n. 6.* citans Bellarm. *L. 1. de*

*matr. c. 12. Azor. L. 6. q. 3. Rebell. de oblig. just. L. 2. q. 15. §. 1. Vasq. d. 1. de matr. c. 2. Covar. 2. part. decret. c. 7. §. 3. n. 5. & plurimos alios. Huic tamen concessionem & institutionem naturæ matrimonii congruenter factæ non obstat, quod quandoque Deus ob gravem aliquam causam permiserit vinculum matrimonii solvi; in Lege quidem Evangelica, non tantum matrimonii rati in favorem status religiosi, sed & consummati inter infideles in favorem fidei. In lege scripta permittendo Judæis libellum repudii, ut docent plures apud Sanch. *L. 10. d. 1. n. 7.* sententibus tamen aliis contrarium cum Magist. sentent. S. Bonav. Richar. permissum nimirum, hoc est, non punitum repudium uxoris tanquam minus malum ad vitandum majus, nempe uxoricidium. De quo plura infra. Matrimonii verò rati in lege Evangelica permittendo illud solvi; cum hæc, ut inquit Castrop. sint solubilitates extrinsecæ, naturam matrimonii non mutant; sicut non mutat perpetuitatem status religiosi, quod is aliquando solvi possit. Unde*

3. Resp. tertio: Non est ista indissolubilitas ita essentialis matrimonio, ut ea repugnet propriè juri naturæ, sitque intrinsecè mala. Ita Pith. *cit. n. 138.* & Laym. *l. 5. tr. 10. p. 3. c. 6. n. 1.* remittens ad D. Thom. *in 4. d. 33. q. 2. a. 1.* Bellarm. *de matr. l. 1. c. 4.* Sanch. *l. 2. d. 13.* nulla siquidem, ut inquit Laym. ratio est, cur non etiam matrimonii contractus ad modum aliorum contractuum, spectato præcès jure naturali, mutuo consensu dissolvi possit. Juxta illud: *Obligaciones, que mutuo consensu contrahuntur, contraria voluntate dissolvuntur. s. fin. Inst. quib. mod. toll. obligat.* nisi quod talis dissolutio primario fini matrimonii, qui est generatio & educatio proles, repugnare videatur. Illa autem ratione non ostenditur matrimonii solutionem esse per se & intrinsecè malam, sed solum ratione adjuncti, quod sæpissimè abest, ut si proles jam perfectè educata sit, vel ob uxoris sterilitatem, senium &c. nulla sit spes generandæ proles, quo casu dissolutio matrimonii magis confert ad generationem proles cum alio conjugè, quàm ut repugnet. Probatur quoque idem à posteriore. Deus siquidem abolutà potentià in lege propriè naturali dispensare nequit, ut cum D. Tho. *1. 2. q. 94. a. 5. & q. 100. a. 8.* AA. communiter, Jam verò Deus olim, tam in lege scripta, quàm Evangelica dispensavit, ut dictum, tam in matrimoniis consummatis, quàm ratis, permittendo ea solvi.

4. Resp. quarto: Indissolubilitas omnimoda (intellige respectu potestatis humanæ) inter fideles non provenit ex eo, quod matrimonium sit Sacramentum; quia etiam matrimonium ratum est Sacramentum, & tamen est solubile etiam potestate humana Papæ in sententia valde probabili. De quo paulò post. Neque ex eo, quod sit Sacramentum perfectè significans unionem Verbi cum natura humana, seu cum Ecclesia per Incarnationem, quæ perpetua est, & nunquam solvenda, ut Pith. *n. 40.* Laym. *l. c. n. 2.* & 3. nam ex eo tanquam à posteriore convincitur esse indissolubile omnimodè, ut Castrop. *§. 2. n. 4.* ergo non ideo, quia dictam unionem Christi significat, est indissolubile, quasi hæc esset ratio à priori, & in qua fundaretur dicta indissolubilitas; sed quia indissolubile omnino est, ideo dictam unionem Christi significat; adeoque illam indissolubilitatem habet aliunde, nempe à præcepto divino juri naturali superaddito, quod nimirum Christus in lege Evangelica tulit. *Matth. 10. Quod DEUS conjunxit, homo non separet;* tulitque hoc ipsum præceptum Christus, seu illam illius indissolubilitatem omnimoda